

2026/02

KVANTIFIKÁCIA VPLYVU OPATRENÍ

Zvýšenie starobného dôchodku osôb vo veku 90 a viac rokov
na dvojnásobok minimálneho dôchodku

(poslanecký návrh na doplnenie zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení,
parlamentná tlač 1261)

28.8.2026

Základné informácie o kvantifikáciách RRZ

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) vznikla v roku 2012 ako nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky. Jej úlohou je poskytovať verejnosti odborné, komplexné a politicky neovplyvnené informácie o vývoji verejných financií. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti vypracúva a zverejňuje stanoviská k legislatívnym návrhom predkladaným na rokovanie národnej rady buď z vlastnej iniciatívy, alebo na podnet poslaneckého klubu. Stanoviská k legislatívnym návrhom by mali hľadať odpovede na základné otázky. Po prvé, ktoré ekonomické subjekty (domácnosti, podnikatelia) sú najviac ovplyvnené navrhovanou legislatívou a v akej miere? Druhou otázkou je, ako ovplyvnia legislatívne zmeny makroekonomický vývoj v krátkodobom, ale aj dlhodobom horizonte? Poznať odpovede na prvé dve otázky je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa dali kvantifikovať rozpočtové vplyvy legislatívy, čo je ťažiskom stanovísk RRZ. Ide teda najmä o to, ako ovplyvnia opatrenia ukazovatele verejných financií v strednodobom horizonte a čo prinesú z pohľadu dlhodobej udržateľnosti. Súčasťou kvantifikácie je aj transparentné uvedenie predpokladov a metód, ktoré boli použité pre vyčíslenie vplyvov. Okrem samotnej kvantifikácie môže materiál poukázať na relevantné a odborné informácie, ktoré by mali prispieť ku skvalitneniu verejnej diskusie, a tým poskytnúť dostatok argumentov na prijatie alebo neprijatie navrhovaného opatrenia.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v zákone č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Secretariat of the CBR, Slovakia, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

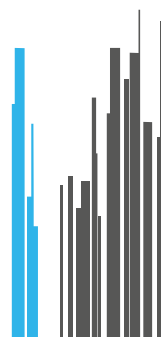
Pripomienky alebo komentáre k materiálu sú vítané na e-mailovej adrese kvantifikacia@rrz.sk.

Obsah

Zhrnutie	4
1. Zadávateľ	5
2. Popis opatrenia	5
3. Vplyv na verejné financie	6
4. Vplyv na jednotlivcov	8

Zoznam grafov

Graf 1: Priemerný mes. dôchodkový príjem a navrhovaná minim. hranica starob. dôch.	5
Graf 2: Starnutie populácie zvýši počet dotknutých dôchodcov.....	7
Graf 3: Vplyv návrhu na primárny deficit VS	7
Graf 4: Čisté výdavky na dlhodobú starostlivosť na obyvateľa	8
Graf 5: Poberatelia starobného dôchodku podľa súbehu s pozostalostným dôchodkom	9
Graf 6: Veková štruktúra dôchodcov	10
Graf 7: Priemerný mesačný dôchodkový príjem.....	10
Graf 8: Distribúcia celkového dôchodkového príjmu jednotlivcov	10
Graf 9: Distribúcia ekvivalentného celkového dôchodkového príjmu	10
Graf 10: Vplyv na primárny deficit VS pri alternatívnych parametroch opatrenia	11
Graf 11: Miera materiálnej a sociálnej deprivácie podľa veku	12

Zhrnutie

Poslanecký návrh zvyšuje starobný dôchodok osôb vo veku 90 a viac rokov na dvojnásobok minimálneho dôchodku, pokiaľ je jeho suma menšia. Návrh **nie je finančne krytý a mal by trvalý negatívny vplyv na verejné financie**, ktoré sa dnes nachádzajú v pásme vysokého rizika dlhodobej udržateľnosti.

Podľa odhadu RRZ by sa návrh, ktorý je aktuálne v druhom čítaní, **v strednodobom horizonte** týkal približne **23 tisíc dôchodcov a zvýšil deficit o 76 až 94 mil. eur ročne** v rokoch 2027 až 2030 (0,05 % HDP). Hrubý dlh verejnej správy by do roku 2030 vzrástol o dodatočných 0,19 % HDP. Mediálne avizovaná úprava, ktorá by opatrenie rozšírila na osoby vo veku od 85 rokov, by počet dotknutých osôb zvýšila na približne 78 tisíc, negatívny vplyv by dosiahol 241 až 302 mil. eur ročne (0,16 až 0,18 % HDP) a hrubý dlh by sa zvýšil o dodatočných 0,62 % HDP.

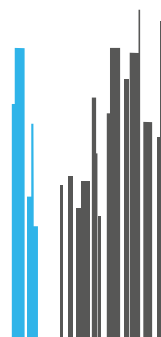
V **dlhodobom horizonte** by náklady opatrenia v dôsledku starnutia populácie prudko rástli. Počet dotknutých dôchodcov vo veku 90 a viac rokov by do roku 2070 mohol narásť z 23 na 101 tisíc, pri hranici 85 rokov zo 78 na 258 tisíc. Schválenie návrhu by preto **zhoršilo dlhodobú udržateľnosť verejných financií o 0,2 % HDP**, pri hranici 85 rokov o 0,5 % HDP. Ročné náklady opatrenia by do roku 2070 stúpili na 511 mil. eur v dnešných cenách a v prípade hranice 85 rokov až na 1,9 miliardy eur.

RRZ upozorňuje, že návrh bol pripravený izolovane od ostatných systémov sociálneho zabezpečenia a narušá princípy dôchodkového poistenia. Predkladateľ ho zdôvodňuje nízkymi dôchodkami a zvýšenou potrebou sociálnej a zdravotnej starostlivosti vo vysokom veku, opiera sa však o neúplné údaje o dôchodkových príjmoch a nevysvetľuje, prečo je kritériom nároku vek, a nie odkázanosť či celkový príjem domácnosti, teda kritériá bežné pri sociálnych dávkach. Návrh má podľa názoru RRZ **tri závažné nedostatky**.

Prvým nedostatkom je **nesprávne zvolený nástroj**. Problémy, na ktoré predkladateľ reaguje, patria do oblasti kompenzácií zdravotného postihnutia a do sociálnych služieb, teda do tzv. dlhodobej starostlivosti alebo dávok pomoci v hmotnej núdzi. Takmer 70 % výdavkov na dlhodobú starostlivosť (1,0 mld. eur) dnes smeruje k seniorom, pričom priemerné výdavky na obyvateľa rastú najvýraznejšie od veku 80 rokov a maximum dosahujú po deväťdesiatke. Tento fakt predkladateľ v zdôvodnení svojho návrhu nezohľadnil. Navrhované zvýšenie dôchodku nie je podmienené odkázanosťou ani finančnou potrebou a nie je účelovo viazané. Dostal by ho každý bez ohľadu na zdravotný stav a majetok, kým osoba v nepriaznivej situácii pod vekovou hranicou nedostane nič. Adresnú pomoc dokážu lepšie zabezpečiť dávky testujúce potrebu alebo príjem. V prípade sociálnych služieb sa schválenou reformou má ich financovanie od roku 2027 zvýšiť o približne 226 mil. eur.

Druhým nedostatkom je, že stanovená **hranica minimálneho dôchodku sa viaže iba na starobný dôchodok**. Až 77 % dôchodcov vo veku 90 a viac rokov poberá popri ňom aj vdovský alebo vdovecký dôchodok. Zároveň celkové dôchodkové príjmy tejto skupiny nie sú podľa údajov Sociálnej poisťovne výrazne nižšie ako u mladších dôchodcov. Zvýšenie by tak dostali v priemere o ekvivalent ďalších 4,6 mesačných dôchodkov ročne. Opomenutie ostatných príjmov pri testovaní nároku zároveň zdvojnásobuje cenu opatrenia. Pri ich zohľadnení by výdavky v roku 2027 dosiahli 41 namiesto 88 mil. eur.

Tretím nedostatkom je **úroveň hranice**. Pri dvojnásobku minimálneho dôchodku by nárok získalo až 95 % dôchodcov vo veku 90 a viac rokov, **väčšina starobných dôchodkov by sa vyplácala v rovnakej výške a väzba medzi odvodmi a dôchodkom by sa prakticky zrušila**. Mechanizmus minimálneho dôchodku, ktorý podmienku odpracovaných rokov aj zohľadnenie všetkých dôchodkových príjmov už obsahuje, návrh nevyužíva a **zavádza paralelný mechanizmus, čím do systému vnáša duplicitu**.

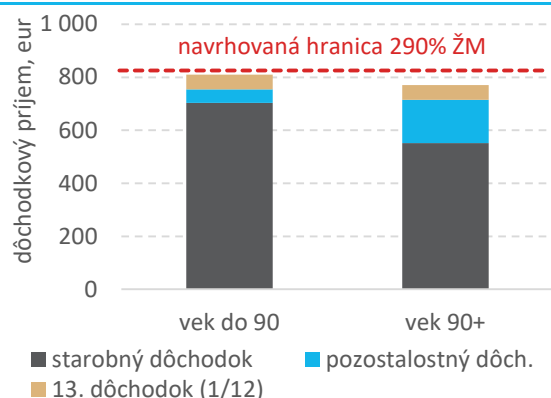
1. Zadávateľ

- 1.1 Dňa 27. 3. 2026 predložila skupina poslancov NR SR návrh zákona, ktorým sa mení zákon o sociálnom poistení a určuje sa minimálna suma starobného dôchodku pre osoby vo veku 90 a viac rokov. Návrh sa aktuálne nachádza v II. čítaní NR SR ([parlamentná tlač č. 1261](#)).
- 1.2 V súlade so svojím mandátom ukotveným v [Ústave SR](#)¹ a v [ústavnom zákone o rozpočtovej zodpovednosti](#)², s cieľom zvýšiť transparentnosť a prispieť do verejnej diskusie pripravila Rada pre rozpočtovú zodpovednosť kvantifikáciu vplyvov v súlade s čl. 4 ods. 1 písm. c) ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti. Táto kvantifikácia je zverejnená aj na internetovej stránke RRZ v [sekcii stanoviská](#).

2. Popis opatrenia

- 2.1 Podľa návrhu zákona sa **suma starobného dôchodku osôb vo veku 90 a viac rokov zvyšuje na úroveň dvojnásobku minimálneho dôchodku**, pokiaľ starobný dôchodok túto sumu nedosahuje. Efektívne by tak došlo k stanoveniu minimálnej výšky starobného dôchodku na úrovni 290 %³ sumy životného minima (ŽM) platnej k 1. januáru aktuálneho roka ([Graf 1](#), červená).
- 2.2 Predkladateľ zákona zároveň na [tlačovej konferencii 17. júna 2026](#) avizoval, že **predložený návrh má byť (po diskusii s koalíčnym partnerom) pozmenený tak, aby sa veková hranica znížila na 85 rokov**. Veková hranica má pritom zásadný vplyv na počet dotknutých poberateľov, a teda aj vplyv na verejné financie. Znenie pozmeňujúceho návrhu zatiaľ nebolo predložené.
- 2.3 Podľa dôvodovej správy je navrhované opatrenie potrebné z dôvodu „nesúlady medzi výškou vyplácaných starobných dôchodkov a reálnym finančným zaťažením osôb vo veku nad 90 rokov“. Predkladateľ argumentuje, že v tomto veku sa spravidla zvyšuje význam výdavkov spojených s bývaním, sociálnymi službami, liečbou a liekmi, a zároveň sú starobné dôchodky nízke v dôsledku „nízkej východiskovej úrovne dávok v prípadoch, v ktorých bola suma dôchodku určená z mzdových a poistných pomerov z dávnejších období“.
- 2.4 Legislatívny návrh neobsahuje opatrenia na zabezpečenie finančného krytia.
- 2.5 Zmeny majú nadobudnúť účinnosť 1. januára 2027.

Graf 1: Priemerný mes. dôchodkový príjem a navrhovaná minim. hranica starob. dôch.

Poznámky: priemerný príjem v marci 2026 a 13. dôchodok rozpočítaný na 12 mesiacov. Minimálna hranica 824 eur pre konzistentné porovnanie počítaná pri životnom minime platnom k 1.1.2026. Bez poberateľov dôchodkov zo zahraničia a výsluhových dôchodkov.

¹ Článok 55a Ústavy SR.

² Článok 1 ústavného zákona č.493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

³ Základná úroveň minimálneho dôchodku pre 30 odpracovaných rokov podľa § 82b ods. 1 písm. a) je stanovená ako 1,45 násobok životného minima.

3. Vplyv na verejné financie

3.1 Kvantifikácia rozpočtových vplyvov ilustruje vplyv opatrenia na hospodárenie verejnej správy v metodike ESA 2010 v porovnaní s aktuálne platným legislatívnym stavom. Výpočet štandardne predpokladá, že ostatné parametre systému sú nezmenené (ceteris paribus).

Makroekonomické predpoklady použité v tejto kvantifikácii vychádzajú z makroekonomickej prognózy RRZ z júna 2026. Predpokladaný makroekonomický a demografický vývoj v dlhodobom horizonte vychádza z projekcií RRZ z apríla 2026 použitých v Správe o dlhodobej udržateľnosti za rok 2025.

3.2 Navrhované zvýšenie starobných dôchodkov by malo trvalý negatívny vplyv na verejné financie. Podľa odhadu⁴ RRZ (Tabuľka 1), v porovnaní so scenárom nezmenených politík, by schválenie navrhovanej zmeny prispelo k **zvýšeniu deficitu verejných financií o 76 až 94 mil. eur v rokoch 2027 až 2030 (0,05 % HDP)**. Hrubý dlh verejnej správy by sa tak do roku 2030 zvýšil o 326 mil. eur (0,19 % HDP).

3.3 Ak by v súlade s vyhlásením predkladateľa bol návrh pozmenený tak, aby veková hranica bola na úrovni 85 rokov namiesto 90, negatívny vplyv by dosiahol **241 až 302 mil. eur** v rokoch 2027 až 2030 (0,16 až 0,18 % HDP) a dlh verejnej správy by sa zvýšil o 1 048 mil. eur (0,62 % HDP) do roku 2030. Vyšší vplyv na verejné financie pri nižšej vekovej hranici je dôsledkom výrazne väčšieho počtu dôchodcov. Kým vo veku 90 a viac bol v marci 2026 počet dotknutých dôchodcov 23 tisíc, vo veku 85 a viac už 78 tisíc⁵.

Tabuľka 1: Strednodobý rozpočtový vplyv opatrenia na verejné financie podľa prognózy RRZ

(ESA 2010)	2026	2027	2028	2029	2030
Vplyv na saldo* VS v mil. eur	0	-76	-81	-88	-94
- vplyv na saldo Sociálnej poisťovne (zvýšenie starobného dôchodku)	0	-88	-91	-93	-95
- vplyv na saldo Sociálnej poisťovne (zvýšenie 13. dôchodkov)	0	0	0	-2	-2
- vplyv na saldo Sociálnej poisťovne (zníženie pozostal. dôchodkov)	0	6	6	6	6
- vplyv na saldo štátneho rozpočtu (nepoberanie súčasných min. dôch.)	0	0	0	0	0
- vplyv na saldo štátneho rozpočtu (vyšší výnos DPH)	0	9	9	9	10
- vplyv na saldo štátneho rozpočtu (vyššie úrokové náklady)	0	-2	-5	-8	-12
Vplyv na saldo VS, v % HDP	0	-0,05	-0,05	-0,05	-0,06
Vplyv na hrubý dlh VS, v mil. eur	0	74	151	236	326
Vplyv na hrubý dlh VS, v % HDP	0	0,05	0,10	0,15	0,19
<i>Memorandové položky:</i>					
Vplyv na saldo VS pri posune vekovej hranice na 85+, mil. eur	0	-241	-258	-283	-302
Vplyv na saldo VS pri posune vekovej hranice na 85+, % HDP	0	-0,16	-0,17	-0,17	-0,18
Vplyv na hrubý dlh VS pri posune vekovej hranice na 85+, % HDP	0	0,16	0,31	0,47	0,62

*pozn.: kladné znamienko vplyvu na saldo VS označuje znižovanie deficitu verejných financií

Zdroj: RRZ

3.4 Zvýšenie starobných dôchodkov by nepriamo zmenilo aj výšku iných dávok. Od roku 2029 by boli mierne vyššie aj 13. dôchodky, keďže ich suma je naviazaná na priemerný starobný dôchodok. Naopak, v niektorých prípadoch by došlo k zníženiu vdovských dôchodkov, a to pokiaľ by starobný

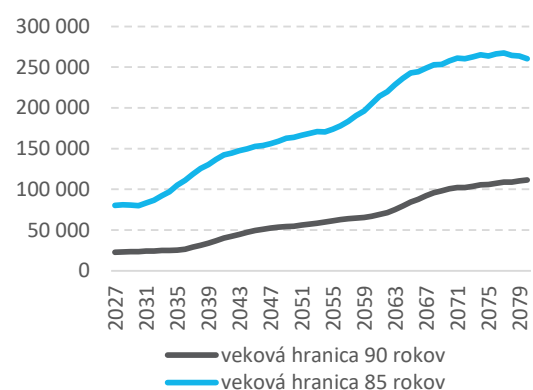
⁴ Odhad vplyvu zahŕňa vplyvy na saldo Sociálnej poisťovne, pozitívny vplyv vyšších disponibilných príjmov dôchodcov na výnos DPH (predpokladaný sklon k spotrebe 90% a vážená priemerná sadzba DPH vypočítaná na spotrebnom koši dôchodcov na úrovni 13,22 %) a negatívny vplyv vyšších úrokových nákladov.

⁵ Nakoľko niektorí dôchodcovia majú vyšší dôchodok než je navrhovaná minimálna hranica, počet zasiahnutých dôchodcov je nižší než celkový počet dôchodcov (25 tisíc vo veku 90 a viac, 85 tisíc vo veku 85 a viac, stav v marci 2026 podľa údajov SP).

dôchodok po zvýšení bol vyšší ako suma vdovského dôchodku⁶. Opatrenie by malo zanedbateľný vplyv na súčasný minimálny dôchodok, keďže vo veku 90+ ho poberá minimálny počet osôb.⁷

- 3.5 Pri štandardnom postupe prípravy zákonov je v prípade zmien v dôchodkovom systéme povinnosť v doložke vplyvov uviesť aj predpokladané vplyvy v dlhodobom horizonte. Predložený poslanecký návrh však štandardným procesom neprešiel a odhad dlhodobých vplyvov neobsahuje.
- 3.6 Práve v dlhodobom horizonte by však negatívny vplyv opatrenia na verejné financie prudko rástol v dôsledku starnutia populácie (Graf 3). Počet dôchodcov pod navrhovanou hranicou starobného dôchodku vo veku 90 a viac rokov by do roku 2070 mohol narásť z 23 na 101 tisíc a počet dôchodcov vo veku 85 a viac zo 78 na 258 tisíc (Graf 2). Prijatie návrhu v súčasnom znení by preto prispelo k **zhoršeniu dlhodobej udržateľnosti verejných financií o 0,2 % HDP** a v **prípade zníženia vekovej hranice na 85 rokov o 0,5 % HDP**. Dlhodobá udržateľnosť sa pritom už dnes nachádza v pásme vysokého rizika.

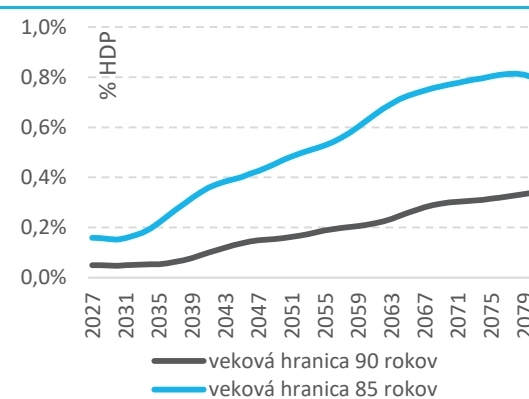
Graf 2: Starnutie populácie zvýši počet dotknutých dôchodcov

Poznámka: počet dôchodcov so starobným dôchodkom pod navrhovanou hranicou.

Zdroj: výpočty RRZ

Graf 3: Vplyv návrhu na primárny deficit⁸ VS

Poznámka: zahŕňa vplyv na výdavky dôchodkového systému a výnos DPH.

Zdroj: výpočty RRZ

⁶ Pri súbehu starobného a vdovského dôchodku platí, že menší z nich sa poberá v sume jednej polovice. Uvedený vplyv sa preto týka najmä vdov, ktorých vdovský dôchodok je teraz vyšší než starobný dôchodok, ale v prípade navrhovaného zvýšenia starobného dôchodku by sa situácia obrátila.

⁷ Zvýšenie starobných dôchodkov by tiež znamenalo zvýšenie referenčnej sumy ako podmienky programového výberu dôchodkov z 2. piliera.

⁸ Dlhodobá projekcia vplyvu zavedenia minimálnej hranice pre 90+ ročných bola kvantifikovaná pomocou modelu [SLOPEM](#).

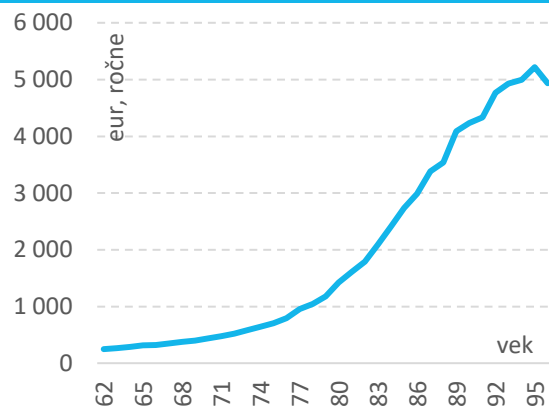
4. Vplyv na jednotlivcov

- 4.1 Predkladateľ zdôvodňuje potrebu prijatia opatrenia nízkym príjmom a zvýšenou potrebou sociálnej a zdravotnej starostlivosti občanov vo vysokom veku, pričom tieto **tvrdenia nie sú v doložke vplyvov podložené** vhodnými údajmi⁹.
- 4.2 Deklarované problémy, na ktoré predkladateľ reaguje, **patria svojou podstatou do iných zložiek sociálneho systému**, najmä do kompenzácií zdravotného postihnutia a sociálnych služieb alebo dávok pomoci v hmotnej núdzi. Zvýšenie starobného dôchodku nie je na ich riešenie efektívnym nástrojom, keďže nárok nie je podmienený preukázaním skutočnej potreby ani príjmovej situácie domácnosti.

- Nárok by nezávisel od zdravotného stavu ani potreby starostlivosti a použitie dôchodku nie je (ani nemá byť) účelovo viazané. Zvýšenú sumu by tak domácnosti mohli použiť na akýkoľvek iný účel.
- Dôchodok by sa zvýšil aj domácnostiam, ktoré majú na zabezpečenie starostlivosti a iných potrieb dostatočné zdroje vrátane iných štátnych príspevkov a služieb, keďže návrh celkovú finančnú situáciu domácnosti neposudzuje.
- Ide o **diskriminačné opatrenie**, keďže osoba s rovnakou potrebou starostlivosti a v rovnakej finančnej situácii nedostane nič, ak nedosahuje vekovú hranicu.
- Adresnú pomoc dokážu lepšie zabezpečiť nástroje testujúce potrebu aj príjem, teda kompenzácie ŽP, sociálne služby (tzv. dlhodobá starostlivosť), prípadne už existujúci minimálny dôchodok (resp. hmotná núdza).

Podľa odhadu RRZ takmer 70 % čistých verejných výdavkov na dlhodobú starostlivosť¹⁰ (1,0 mld. eur v roku 2025) dnes smeruje k seniorom, pričom priemerné výdavky na obyvateľa rastú najvýraznejšie od veku 80 rokov a maximum dosahujú po deväťdesiatke¹¹ (Graf 4). Tento fakt predkladateľ v zdôvodnení svojho návrhu tiež nezohľadnil.

Graf 4: Čisté výdavky na dlhodobú starostlivosť na obyvateľa

Poznámka: Výpočet výdavkov na obyvateľa zahŕňa aj osoby, ktoré nie sú prijímateľmi dlhodobej starostlivosti. Priemerné výdavky na prijímateľa by boli výrazne vyššie než uvedené hodnoty.

Zdroj: kvantifikácia RRZ

⁹ V doložke vplyvov predkladateľ v kvantifikácii vychádza z priemernej mesačnej sumy starobného dôchodku 540 eur. V doložke ani v inom predloženom materiály však nie sú štatistiky o celkovom dôchodkovom príjme, ohrození chudobou, potrebe sociálnej starostlivosti atď.

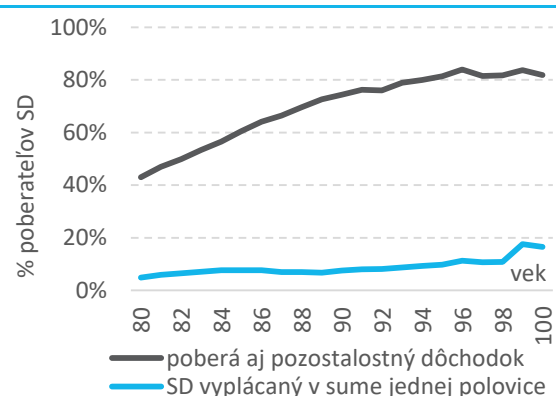
¹⁰ Ide o výdavky verejného sektora na kompenzačné príspevky ŽP, výdavky verejných poskytovateľov sociálnych služieb očistené o príjmy z úhrad klientov za poskytovanie služby a príjmy súkromných poskytovateľov z verejných financií. Zahrnuté sú iba sociálne služby, v ktorých sa poskytuje dlhodobá starostlivosť.

¹¹ Priemerné výdavky na obyvateľa rastú s vekom najmä preto, že vo vyššom veku sa zvyšuje podiel osôb, ktoré poberajú peňažné príspevky na kompenzáciu ŽP alebo ktorým sa poskytuje sociálna služba. Podľa odhadu RRZ však v rámci skupiny dôchodcov rastú s vekom aj priemerné výdavky na prijímateľa sociálnej služby a kompenzačných príspevkov (nie každá osoba je prijímateľom dlhodobej starostlivosti).

- Zlepšiť finančnú a fyzickú dostupnosť dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, a to bez ohľadu na vek odkázanej osoby, má aj reforma financovania sociálnych služieb schválená parlamentom v decembri 2025. V jej dôsledku sa má v roku 2027 zvýšiť financovanie sektora približne o 226 mil. eur¹². Predkladateľ pritom neuvádza, na základe akých dôvodov je potrebné v krátkom čase prijať ďalšie nákladné opatrenie s podobnými cieľmi a rovnakým začiatkom účinnosti.
- 4.3 Znenie návrhu zákona **navyšuje ignoruje celkové disponibilné dôchodkové príjmy dôchodcu**, čo znamená, že nárok na zvýšenie starobného dôchodku by mali aj ľudia s nadpriemernými celkovými dôchodkovými príjmami.

- Vo vysokom veku je poberanie vdovského alebo vdoveckého dôchodku v súbehu so starobným dôchodkom typické, poberá ho až 77 % dôchodcov vo veku 90 a viac rokov (Graf 5, sivá). Tieto a ďalšie dôchodky (napr. 13. dôchodok, výsluhový dôchodok, dôchodok zo zahraničia, v budúcnosti aj dôchodok z 2. piliera) zvyšujú príjem z dôchodkového systému (Graf 7, modrá).

Graf 5: Poberatelia starobného dôchodku podľa súbehu s pozostalostným dôchodkom

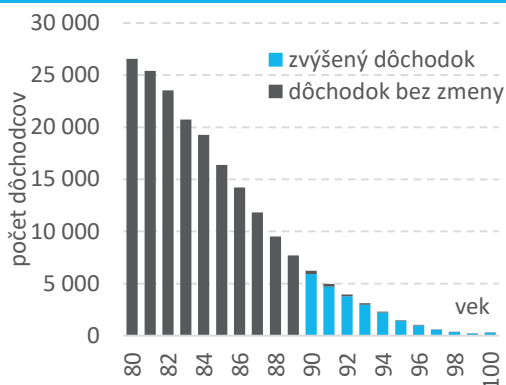
Poznámky: SD – starobný dôchodok, stav k marcu 2026.

Zdroj: SP, výpočty RRZ

- Vyplácaná suma samotného starobného dôchodku je pritom často nižšia z prirodzených dôvodov. Jedným z nich je **súbeh starobného a pozostalostného dôchodku**, pri ktorom sa menší z nich vypláca v sume jednej polovice. Z tohto dôvodu sa znižuje suma starobného dôchodku v prípade 9 % poberateľov vo veku 90 a viac (Graf 5, modrá). Nízkou sumu starobného dôchodku budú mať prirodzene osoby s minimálnym počtom odpracovaných rokov, osoby, ktoré minimalizovali platenie odvodov, osoby, ktoré dlhodobo **pracovali v zahraničí** alebo poberatelia **výsluhových dôchodkov**, ktorí začali civilné zamestnanie až po ukončení kariéry v ozbrojených zložkách. V budúcnosti sa to bude týkať aj **dôchodkov sporiteľov**, keďže ich dôchodky zo Sociálnej poisťovne sú alikvótne krátené za obdobia, keď časť odvodov išla na ich dôchodkové účty v DSS.

¹² Kvantifikácia RRZ vplyvu reformy voči scenáru nezmenených politík publikovaná v [Dodatku](#) k hodnoteniu rozpočtu verejnej správy na roky 2026 až 2028.

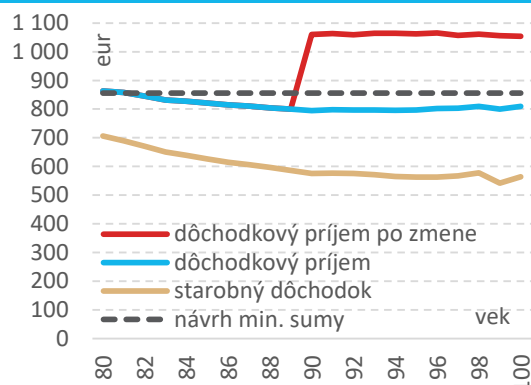
Graf 6: Veková štruktúra dôchodcov

Poznámka: Stav k marcu 2026 preindexovaný na rok 2027 (valorizácia, životné minimum od 1. 1. 2027).

Zdroj: údaje SP, výpočty RRZ

Graf 7: Priemerný mesačný dôchodkový príjem

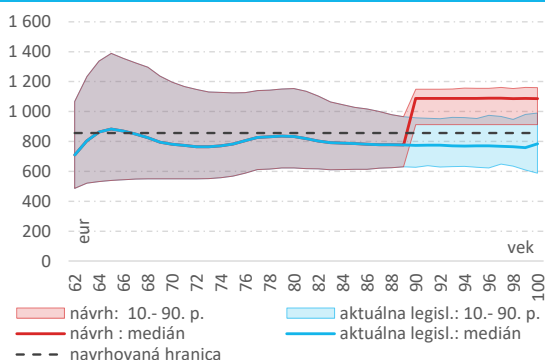

Poznámka: Dôchodkový príjem zahŕňa starobné, pozostalostné, minimálny a 13. dôchodok. Bez poberateľov dôchodkov zo zahraničia a výsluhových dôchodkov. Stav k marcu 2026 preindexovaný na rok 2027 (valorizácia, životné minimum od 1. 1. 2027).

Zdroj: údaje SP, výpočty RRZ

- Pri súčasnej legislatíve by priemerný celkový dôchodkový príjem osôb vo veku 80 rokov mohol v roku 2027 dosiahnuť 864 eur, u osôb vo veku 89 a 90 rokov približne 800 a 795 eur. **Po schválení opatrenia** v navrhovanom znení by sa priemerný dôchodkový príjem osôb vo veku 89 rokov a mladších nezmenil, u 90-ročných by však vzrástol na 1 061 eur, teda výrazne nad navrhovanú minimálnu hranicu 856 eur (Graf 7, červená oproti modrej). Je to dôsledok toho, že príjem z ostatných dôchodkov sa pri posudzovaní nároku nezohľadňuje. Je preto nesystémové, aby sa minimálna hranica týkala iba starobného dôchodku (Graf 7, zlatá) a nie celkového dôchodkového príjmu.

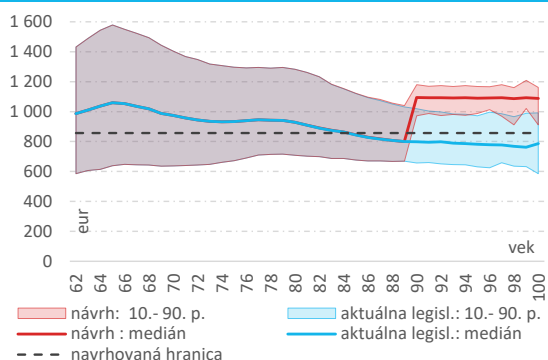
Graf 8: Distribúcia celkového dôchodkového príjmu jednotlivcov

Poznámka: Dôchodkový príjem zahŕňa starobné, pozostalostné, minimálny a 13. dôchodok. Bez poberateľov dôchodkov zo zahraničia a výsluhových dôchodkov. Stav k marcu 2026 preindexovaný na rok 2027 (valorizácia, životné minimum od 1. 1. 2027).

Zdroj: údaje SP, výpočty RRZ

Graf 9: Distribúcia ekvivalentného celkového dôchodkového príjmu¹³

- Pri pohľade na celkový dôchodkový príjem jednotlivcov (medián aj pásmo 10. až 90. percentilu) neplatí, že by dôchodky ľudí vo veku 90 a viac rokov boli výrazne nižšie než u mladších

¹³ Ide o súčet dôchodkových príjmov partnerských dvojíc vydelenej ekvivalentnou veľkosťou domácnosti podľa škály OECD. Zahnutí sú iba poberatelia starobného dôchodku, v prípade partnerských dvojíc sú zahrnuté len tie, kde obaja poberajú dôchodok. Vylúčené sú dvojice v ktorých aspoň jeden poberá výsluhový dôchodok alebo dôchodok zo zahraničia.

dôchodcov (Graf 8, modrá). Pri ekvivalentnom príjme, zohľadňujúcom veľkosť rodiny (Graf 9, modrá), najstarší dôchodcovia mierne zaostávajú najmä za mladšími ročníkmi žijúcimi v páre. Pri oboch pohľadoch však platí, že navrhované opatrenie skokovo zvýši úroveň príjmov seniorov nad 90 rokov nad úroveň všetkých mladších vekových kohort (Graf 8 a Graf 9, červená).

- Priemerné zvýšenie príjmov by pre osoby nad 90 rokov zodpovedalo dodatočným 4,6 mesačným „dôchodkom“ ročne, pričom väčšina dôchodcov by dostala od 1,4 do 7,3 „dôchodkov“ navyše¹⁴.
- **Opomenutie iných dôchodkových príjmov zároveň výrazne zvyšuje náklady navrhovaného opatrenia.** Pre ilustráciu, ak by sa doplatok do minimálnej hranice počítal voči príjmom zo starobného aj pozostalostného dôchodku, výdavky na zvýšenie dôchodkov v roku 2027 by dosiahli 41 namiesto 88 mil. eur. Ďalšia mierna úspora je možná aj zahrnutím výsluhových dôchodkov do testovania celkového dôchodkového príjmu. **V dlhodobom horizonte by však kvôli starnutiu populácie negatívny vplyv opatrenia na verejné financie výrazne rástol aj v takom prípade (Box 1).**

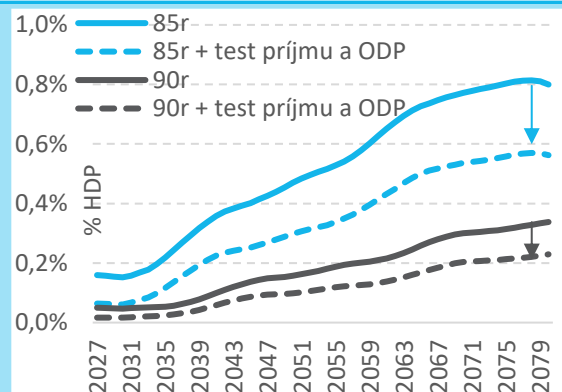
Box 1: Vplyv opatrenia, ak by boli podmienky nároku rovnaké ako pri súčasnom minimálnom dôchodku

Podmienky nároku sú v navrhovanom opatrení výrazne miernejšie ako pri súčasne platnom minimálnom dôchodku. Opatrenie neposudzuje všetky dôchodkové príjmy a nestanovuje podmienku odpracovania minimálne 30 rokov¹⁵. Ak by sa jeho znenie upravilo tak, aby nárok na vyšší dôchodok vznikol za rovnakých podmienok ako pri minimálnom dôchodku, jeho fiškálne vplyvy by boli nižšie.

Aj v takom prípade by však opatrenie v dôsledku starnutia populácie zhoršilo dlhodobú udržateľnosť verejných financií o 0,1 % HDP a pri znížení navrhovanej vekovej hranice na 85 rokov až o 0,3 % HDP.

Doplnenie týchto podmienok by síce cenu opatrenia znížilo, jeho podstatu by však nezmenilo a naďalej by išlo o nesystémový zásah do dôchodkového systému.

Graf 10: Vplyv na primárny deficit VS pri alternatívnych parametroch opatrenia

Poznámka: scénare s alternatívnou parametrizáciou (prerušované čiary) predpokladajú zohľadňovanie dôchodkového príjmu ako pri minimálnom dôchodku a podmienku minimálneho kvalifikovaného obdobia 30 rokov pre nárok na navrhovanú minimálnu sumu.

Zdroj: výpočty RRZ

- Predkladateľ tiež nezdôvodnil, prečo má byť minimálna suma stanovená práve na úrovni dvojnásobku základnej sumy minimálneho dôchodku. Pri takto nastavenej hranici by nárok na zvýšenie dôchodku získalo až 95 %¹⁶ dôchodcov vo veku 90+. V takom prípade by **drvivá väčšina**

¹⁴ Uvedené hodnoty sú odhady 10. a 90. percentilu 12-násobku zvýšenia mesačného dôchodkového príjmu v pomere ku mesačnému dôchodkovému príjmu v scenári bez prijatia opatrenia.

¹⁵ Suma minimálneho dôchodku sa týka celkového dôchodkového príjmu a nie iba starobného dôchodku a nárok vzniká iba v prípade dosiahnutia 30 a viac rokov kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia, pričom je diferencovaná podľa ich počtu.

¹⁶ Aj v prípade stanovenia minimálnej hranice pre súbeh dôchodkových príjmov by to bolo 84 až 86 % poberateľov.

starobných dôchodkov bola vyplácaná v rovnakej výške, čím by prakticky prestalo existovať prepojenie medzi sumou dôchodku a zaplatenými príspevkami. To je v priamom rozpore so základnými princípmi fungovania dôchodkového poistenia.

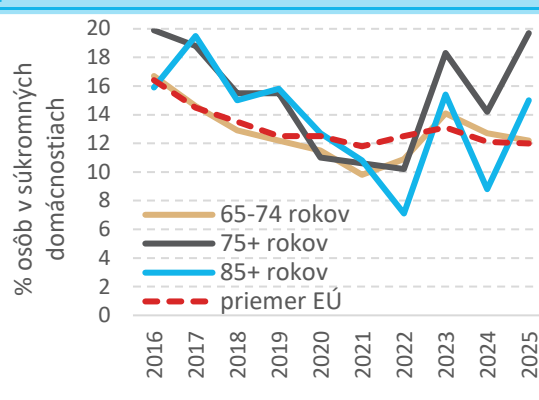
- **Dôchodkový systém už dnes má mechanizmus minimálneho dôchodku, ktorý neobsahuje vyššie uvedené problémy¹⁷.** Navrhované znenie však tento mechanizmus okrem stanovenia hranice nevyužíva, ale zavádza paralelne nový. Vnáša tak do systému duplicitu a znižuje jeho prehľadnosť.

Box 2: Miera materiálnej a sociálnej deprivácie podľa veku

O prípadných vyšších materiálnych potrebách, resp. o objektívnych výdavkoch osôb nad 90 rokov nie sú spoľahlivé údaje. Najlepšie dostupné dáta v tejto oblasti publikuje Eurostat na základe výberového zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností (SILC). Miera materiálnej a sociálnej deprivácie je spravidla mierne nižšia v skupine mladších dôchodcov (65 až 74 rokov) než medzi staršími dôchodcami, rozdiely však nie sú výrazné. Medzi vekovými skupinami 75+ a 85+ neboli do roku 2021 štatisticky významné rozdiely. Od roku 2022 údaje naznačujú nižšiu mieru deprivácie u najstaršej skupiny 85+, ale vysoká medziročná volatilita údajov skôr poukazuje na malú spoľahlivosť výsledkov.

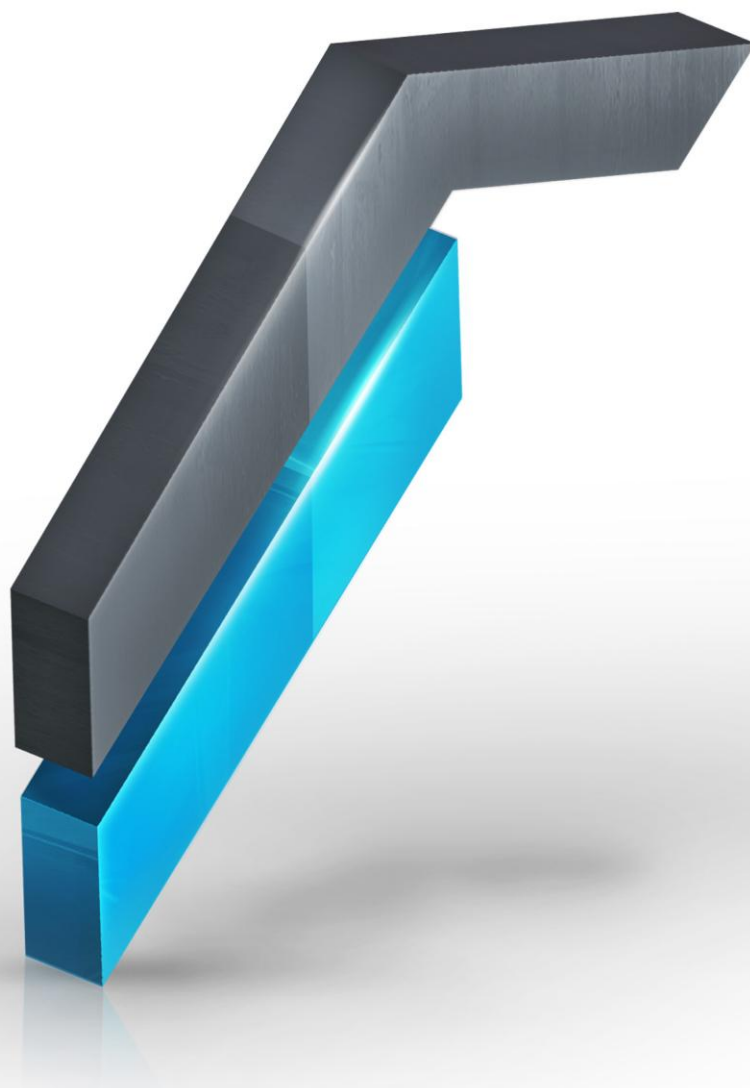
Dostupné údaje, aj pri zohľadnení ich limitácií, preto neposkytujú empirickú oporu pre tvrdenie predkladateľov, že osoby vo veku 85+ alebo 90+ sú materiálne najviac ohrozené, a teda ani pre zámer selektívne zvýšiť dôchodky práve tejto skupine z uvedeného dôvodu.

Graf 11: Miera materiálnej a sociálnej deprivácie podľa veku

Zdroj: Eurostat, EÚ-SILC

¹⁷ Dnešné nastavenie minimálneho dôchodku však nie je bezproblémové. Ani v ňom vznik nároku nezávisí od celkových príjmov a majetku domácnosti, ale iba od dôchodkového príjmu jednotlivca, čo znižuje jeho adresnosť ako nástroja na pomoc nízkopríjmovým domácnostiam. Vzhľadom na súčasný zlý stav verejných vrátane dlhodobej udržateľnosti v pásme vysokého rizika je skôr na mieste diskutovať o tom, ako optimalizovať výdavky a zvýšiť efektivitu sociálneho systému a nie zavádzať nové plošné nákladné opatrenia.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B

Mlyské nivy 12

821 09 Bratislava

Slovakia

www.rrz.sk